

2018-ųjų Dakaro raliui besiruošianti „Agrorodeo“ komanda baigė komplektuoti automobilį „Toyota Hilux“, techninės pagalbos sunkvežimį „Scania“, atsargines jų dalis ir kitus maratonui Pietų Amerikoje reikalingus daiktus. Praėjusį savaitgalį Vaidotas Žala, Saulius Jurgelėnas ir kiti nariai turė po Lietuvą demonstravo komandos techniką įvairiuose miestuose gyvenantiems tautiečiams, o ketvirtadienį ši buvo pakrauta į keltą Havre. Čia visų Dakaro ralio dalyvių iš Europos technika atsidūrė tame pačiame į Peru plaukiančiame kelte – Kaljao uostą jis pasieks gruodžio pabaigoje.

„Pernai techninė komisija buvo padalinta į dvi dalis – dalį jos atlikome Havre, dalį – tuometinėje Dakaro ralio starto vietoje Buenos Airėse. Šiemet paprasčiau – automobilis patikrintas dar Havre ir prieš startą Pietų Amerikoje tereikės atlikti smulkius pataisymus kaip, pavyzdžiui, pakeisti navigacijos prietaiso tvirtinimo vietą salone“, – dar prieš visureigių pakrovimą į keltą kalbėjo komandos vairuotojas V. Žala.

Iki technikos pakrovimo į keltą komandai reikėjo atlikti daugybę darbų: nuo automobilio paruošimo, testavimo, iki asmeninių daiktų susidėliojimo. „Agrorodeo“ komandos nariai papasakojo, kaip jiems pavyko atlikti šiuos procesus šiemet.

Visko mažiausiai po du

Komandos į Dakarą vežasi tiek atsarginių dalių, kad jų užtektų norint surinkti dar vieną sportinį visureigį, o kartais – net ir daugiau. Ne išimtis ir „Agrorodeo“ komanda – techniko Romo Žalnierukyno teigimu, daugelio jų „Toyota Hilux“ atsarginių dalių yra po 2 vienetus išskyrus rėmą, variklį ir pavarų dėžę. Pirmojo elemento Dakaro metu keisti negalima, už antrojo keitimą numatyta 50 valandų bauda ir net stipriausios gamyklinės komandos atsarginių variklių nesiveža, o pavarų dėžė paprastai „atlaiko“ visą maratoną, tačiau atsarginę turėti yra saugiau.

„Kalbant apie atsargines dalis, daugiausia yra pakabos elementų: šarnyrai, traukės, antgaliai, guoliai ir kita. Tai nebūtinai dažniausiai gendančios detalės, bet jos kenčia labiausiai – neatspėsi, kada ką reikės keisti, tad geriau turėti daugiau. Priekinių šarnyrų yra po 5 vienetus: penki viršutiniai, penki apatiniai. Plaukiojančių guolių yra begalybė, vien gale jų 8, tad atsarginių – gal 16, o ir priekyje panašiai“, – teigia R. Žalnierukynas.

Visų agregatų aušinimo radiatorių „Agrorodeo“ komanda vežasi po 2 vienetus, kėbulo dalių – taip pat po dvi. Pusašiai vienodi vienai ašiai – jie atsarginiai keturi ir visų keitimas numatytas išseiginę dieną viduryje maratono. Į komandos sunkvežimį taip pat įdėta atsarginė „Toyota Hilux“ stabdžių sistema, o trinkelį – 6 komplektai. Oro filtrų – taip pat 6, juos tenka dažnai keisti įvairiausiose atkarpose.

Sunkiausi - ratai

Atsarginių dalių „rekordininkais“ galima vadinti ratus – jų gabenama 30. Kiekvienas ratas su sumontuota padanga sveria apie 40 kilogramų, tad bendras jų svoris – daugiau nei tona.

„Automobilinių skysčių vežamės daugiau nei šimtą litrų. Alyvą „Valvoline“ esame numatę keisti kas 3 dienas – į variklį telpa apie 10 litrų, tad vežamės 50. Tiek pat gabename ir transmisijos alyvos, nes į visus šiuos mazgus – pavarų dėžę, reduktorius ir kitus – telpa taip pat apie 10 litrų. Stabdžių skysčio turime 10 litrų, vairo stiprintuvo – apie 15, aušinimo – apie 20, o langų plovimui naudojame vandenį su „Lesta“ langų skysčio koncentratu, tad jo jau neskaičiuojame“, – aiškino komandos technikas.

Visos atsarginės detalės, įrankiai, papildoma įranga, asmeniniai komandos narių daiktai telpa į sunkvežimį – pasak R. Žalnierukyno, jeigu jis tuščias sveria apie 10 tonų, tai pilnai pakrautas – apie 30.

„Vien atsarginių detalių su įrankiais, manau, apie 5 tonas turime“, – spėjo komandos atstovas.

Kiekvienas technikas turi po asmeninį dažniausiai naudojamų „Teng Tools“ įrankių rinkinį, o komandos sunkvežimyje įmontuoti keli specialūs prietaisai, skirti išskirtiniams atvejams – pavyzdžiui, specialios metalui lankstyti skirtos staklės naudojamos tik turint kėbulo pažeidimų ir gali išlikti nepalietos viso maratono metu.

Mokosi iš klaidų

„Agrorodeo“ komandos vairuotojas Vaidotas Žala, kalbėdamas apie specifinių dalykų pasiėmimą į Dakarą, pabrėžė būtinybę turėti tik tai, kas reikalingiausia.

„Asmeninių daiktų visi pasiimam kuo mažiau, daugiau gal tik marškinėlių – jie greitai išsipurvina. Nors atrodo, kad Pietų Amerikoje labai karšta ir vien marškinėlių užtenka, ankstesniais metais dėl didelių temperatūrų svyravimų turėdavome bėdų. Pakilus į kalnus yra gerokai šalčiau: kai sugesdavom viršukalnėse, kolegos trumpomis rankovėmis šaldavo. Todėl svarbu turėti žieminės striukės, šaltam sezonui skirtus [miegmaišius](#) ir specialias greitai išskleidžiamas palapines. Taip pat – botus, nes pastaraisiais metais kai kuriuose etapuose purvo vonios būdavo, komandos nariai basomis turėdavo braidžioti“, – pasakojo lenktynininkas.

Mažiau drabužių pasiimti leidžia ir komandos sunkvežimio įranga – jame įrengta skalbimo mašina.

„Kuo mažiau daiktų pasiimi, tuo mažiau šansų, kad kažką pamesi. Be to, reikia ir drausmės komandoje, kad sunkvežimyje nepasidarytų *bardakėlis*“, – teigė trečiąkart Dakaro ralyje dalyvausiantis lietuvis.

Kitas dalykas, kurį pabrėžė lenktynininkas – koncentracija. Kuo mažiau reikia galvoti apie pašalinius dalykus, tuo daugiau dėmesio galima skirti pagrindiniam – sportui. Labiausiai reikalingų daiktų atsirinkimas tam labai padeda, tačiau tai yra tik vienas iš susikaupti varžybų metu padedančių niuansų.

„Bene daugiausia galvos skausmo iki varžybų kelia finansai – nuo šio elemento nepabėgsi. Reikia mokėti ne tik už technikos įsigijimą ir atnaujinimą, bet ir varžybų išlaidas, komandos logistiką. Prieš pat išvažiavimą gavome žinią, jog vieną šios lygties elementą pavyko išspręsti: „Šiaulių bankas“ sutiko mūsų „Toyota“ lizinguoti lengvatinėmis sąlygomis, tad atsikratėme nemenkos rūpesčių naštos – automobilis yra pati brangiausia pasiruošimo Dakarui dalis“, – kalbėjo V. Žala.

Vanduo atsibosta

1. Žalos tėtis Kęstutis pastaraisiais metais Dakaro raliuose turėdavo „aukso vertės daiktą“ – į Pietų Ameriką atsiveždavo lašinių paltį. Šiemet lenktynininkas teigia, kad su maistu elgsis kiek paprasčiau – įsidės daug žvėrienos konservų, kurių nebūtina laikyti šaldytuve.

„Ryte ir vakare organizatoriai bivuakuose pavalgyti duoda, tačiau visą dieną būni kelyje, kur problematiška su maistu – degalinėse jis prastas, vien bandelės ir batonai, o kavinių pakelėje nedaug. Ilgai tokiu maistu gyvas nebūsi, tad reikia kažką turėti patiems“, – teigė V. Žala.

Aukštesnėje nei 30 laipsnių temperatūroje reikalingas ne tik maistas, bet ir vanduo – kuo daugiau, tuo geriau.

„Tai pagrindinis ginklas nuo dehidratacijos, tad Dakaro organizatoriai jo kiekio neriboja – gali imti, kiek nori. Tačiau jis labai atsibosta, norisi skonio burnoje – ypač po finišo, todėl šiais metais dar įsidėsime „Aloe Vera“ alavijų gėrimo“, – sakė Dakaro dalyvis.

Aklimatizacijai reikalingas laikas

Rečiau apgyvendintose Pietų Amerikos vietovėse nėra paprasta susisiekti – ryšys egzistuoja toli gražu ne visur. Jeigu tai gyvenvietė, tuomet telefonai veikia, tačiau užtenka nuvažiuoti kelias dešimtis kilometrų nuo jos ir lieka tik vienintelė ryšio priemonė – palydovinis telefonas.

1. Žalos ir šturmano Sauliaus Jurgelėno komanda ryšiu su išoriniu pasauliu apsirūpina vietinių draugų padedami – įsigyja SIM korteles, kurios veikia visoje Pietų Amerikoje, tad pervąžinėjant iš vienos valstybės į kitą nereikia rūpintis kortelės keitimu.

Visi aukščiau išvardyti iššūkiai yra sprendžiami planuojant ir įsigyjant reikiamas priemones, tačiau vienam jų būtinas paties organizmo prisitaikymas. Tai yra karštis – sausi, kai Lietuvoje šąla, Pietų Amerikoje yra vidurvasaris ir temperatūra kartais pakyla iki 40 ar daugiau laipsnių.

„Skirtumas tarp laiko juostų – 5 valandos. Jis nepadeda, tačiau pati didžiausia bėda yra žvėriškas karštis. Pirmomis dienomis negali saulėje ilgai būti – kristum kaip lapas, išlipęs iš lėktuvo pavėsio ieškai. Bet per kelias dienas pripranti, o šiemet dar pasirinkom ankstesnį skrydį, tad turėsime daugiau laiko aklimatizuotis“, – pasakojo V. Žala.

„Agrorodeo“ komanda Peru sostinėje Limoje, kur prasidės 2018-ųjų Dakaro ralis, bus šių metų gruodžio 31-ąją, o techniką pasiims tik sausio 2 d. Pirmasis Dakaro ralio etapas vyks sausio 6 d.

Nuotraukų autorius – Vytautas Dranginis.

